

Εθνική Τράπεζα Φλώρινας

Φλώρινα – Υπο/μα Εθνικής Τραπέζης¹

Το κτήριο της Εθνικής Τράπεζας κατασκευάστηκε το 1930-1931. Το έργο έφερε εις πέρας η τότε Τεχνική Υπηρεσία της Τράπεζας, της οποίας προϊστάμενος υπήρξε, από το 1920, ο μικρασιάτης αρχιτέκτονας Νικόλαος Ζουμπουλίδης (1884-1962), απόφοιτος της Σχολής Καλών Τεχνών της Κωνσταντινούπολης και εκφραστής ενός «συγκρατημένου» νεοκλασικισμού. Αρχιτέκτονας του Υποκαταστήματος είναι ο Αριστομένης Βάλβης, ο οποίος πειραματίστηκε με εντελώς ετερόκλητους μεταξύ τους ρυθμούς². Στα υποκαταστήματα της Εθνικής Τράπεζας σε όλη την Ελλάδα αποτυπώνεται ο εκλεκτικισμός στην αρχιτεκτονική που υπηρετεί ο Νικόλαος Ζουμπουλίδης. Στον εκλεκτικισμό διαφορετικά διακοσμητικά στοιχεία από παλιότερους αρχιτεκτονικούς ρυθμούς αξιοποιούνται σε ένα νέο αισθητικό αποτέλεσμα.³ Την εποχή του μεσοπολέμου η ΕΤΕ στήριξε έμπρακτα την ελληνική κεραμική βιοτεχνία του μεσοπολέμου διακοσμώντας εσωτερικά και εξωτερικά των τραπεζικών καταστημάτων με κεραμικά πλακίδια⁴.

¹ Φωτοθήκη Λέσχης Πολιτισμού Φλώρινας.

² Καμπούρη-Βαμβούκου, Μ. (2004). Η Εθνική Τράπεζα Φλώρινας, δείγμα νεοβυζαντινού στυλ στην κοσμική αρχιτεκτονική του Μεσοπολέμου. Στο Α. Ανδρέου (επιμ.), *Πρακτικά Συνεδρίου «Φλώρινα 1912 - 2002» Ιστορία & Πολιτισμός*. Φλώρινα: Παιδαγωγική Σχολή Φλώρινας και Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών (Α.Π.Θ.), 739 - 771.

³ Θεοδωρίδου- Σωτηρίου, Λ. (2012). Κεραμικός διάκοσμος στα κτήρια της Εθνικής Τράπεζας κατά το Μεσοπόλεμο. *Monumenta*. Διαθέσιμο στο:

<http://www.monumenta.org/article.php?IssueID=2&lang=gr&CategoryID=6&ArticleID=680>

(ημερομηνία πρόσβασης: 9/12/2016).

⁴ Νικόλαος Ζουμπουλίδης. Διαθέσιμο στο:

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9D%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CE%BB%CE%B1%CE%BFCF%82_%CE%96%CE%BF%CF%85%CE%BC%CF%80%CE%BF%CF%85%CE%BB%CE%AF%CE%B4%CE%B7%CF%82 (ημερομηνία πρόσβασης: 9/12/2016).

Η αγάπη του αρχιτέκτονα Νικόλαου Ζουμπουλίδη για τα κεραμικά πλακίδια φαίνεται στο κτήριο της ΕΤΕ, που βλέπουμε μπροστά μας, όπου είναι ευδιάκριτη η χρήση τους στην εξωτερική διακόσμηση του. Στη ζωφόρο από κεραμικές, εφυσλωμένες πλάκες, που διακοσμούν το γείσο της στέγης, διακρίνει κανείς με περίτεχνα χρυσά γράμματα - σε τικουάζ φόντο - την επιγραφή του καταστήματος. Το μέσο του ύψους του ισογείου κοσμείται από μια δεύτερη κεραμική ζωφόρο με λευκούς και χρυσαφένιους πλοχμούς σε σκούρο μπλε φόντο. Η κεραμική ταινία είναι εγκιβωτισμένη ανάμεσα σε εμφανή ταινία από τούβλα⁵.

Το υποκατάστημα της Εθνικής Τράπεζας στη Φλώρινα⁶

Λεπτομέρεια της κεραμικής ταινίας στο Υποκατάστημα Φλώρινας⁷

Τα κεραμικά που κοσμούν το υποκατάστημα της Εθνικής στη Φλώρινα είναι έργο του κεραμίστα Μηνά Αβραμίδη (1877-1954) από την Κιουτάχεια της Μικράς Ασίας. Θεωρείται ο κατ' εξοχήν εκφραστής της παράδοσης των μεγάλων κεραμοπλαστών του Ιζνίκ και της Κιουτάχειας. Ο Μηνάς Αβραμίδης γεννήθηκε το 1877 στην Κιουτάχεια της Μ. Ασίας, όπου και έζησε ως τη Μικρασιατική καταστροφή. Εργάστηκε αρχικά ως λιθοξόος όπου διδάχτηκε να δουλεύει το πιο σκληρό υλικό, την πέτρα. Γραπτές πηγές αναφέρουν ότι στην Κιουτάχεια - κεραμικό κέντρο από αιώνες- η αγγειοπλαστική τέχνη εξακολουθούσε τον εικοστό αιώνα να ασκείται από χριστιανούς⁸. Ο Μηνάς Αβραμίδης ήταν ο πιο καταξιωμένος τεχνίτης, ιδιαίτερα στην τέχνη της διακοσμητικής. Αφού εργάστηκε ως αρχιτεχνίτης στην κεραμική βιοτεχνία του Νέου Φαλήρου

⁵ Θεοδωρίδου- Σωτηρίου, Λ. (2012). *ό.π.*

⁶ *ό.π.*

⁷ *ό.π.*

⁸ Γκίκας, Γ. (1985). *Διακοσμητικά σχέδια κεραμικών από την Κιουτάχεια*. Αθήνα: ΕΟΜΜΕΧ.

«ΚΙΟΥΤΑΧΙΑ» για δύο χρόνια⁹, απογοητευμένος επειδή εκμεταλλεύονταν την πείρα του χωρίς την ανάλογη αμοιβή, εγκαταλείπει την Αθήνα και εγκαθίσταται με την οικογένεια του στη Φλώρινα. Εδώ βρίσκει το κατάλληλο χώμα, κατασκευάζει καμίни και πλάθει αγγεία καθημερινής χρήσης, ολόγλυφα περιστέρια και λιοντάρια σε καλούπια, για διακοσμητικά. Η έγχρωμη φρίζα από εντοιχισμένα πλακάκια που κοσμεί το κτήριο της Εθνικής Τράπεζας στη Φλώρινα είναι έργο δικό του¹⁰.

Οι όψεις του Υποκαταστήματος της Φλώρινας τραβούν την προσοχή με την ιδιότυπη γραμμή τους, την ήπια πλαστικότητα, την αριστοτεχνική σύνθεση στοιχείων εμπνευσμένων από το «λεξιλόγιο» της βυζαντινής και μακεδονικής αρχιτεκτονικής και τις άρτιες κατασκευαστικές λεπτομέρειες. Η ενότητα στην ποικιλία, η μορφοπλαστική ιδιοτυπία και γραφικότητα με αίσθηση του μέτρου, η αρμονία των μερών προς το όλον και των πλήρων προς τα κενά, είναι τα βασικά γνωρίσματα του αρχιτεκτονήματος της τράπεζας¹¹.

Βιβλιογραφία

- Γκίκας, Γ. (1985). *Διακοσμητικά σχέδια κεραμικών από την Κιουτάχεια*. Αθήνα: ΕΟΜΜΕΧ.
- Θεοδωρίδου- Σωτηρίου, Λ. (2012). Κεραμικός διάκοσμος στα κτήρια της Εθνικής Τράπεζας κατά το Μεσοπόλεμο. *Monumenta*. Διαθέσιμο στο: <http://www.monumenta.org/article.php?IssueID=2&lang=gr&CategoryID=6&ArticleID=680> (ημερομηνία πρόσβασης: 9/12/2016).
- Καμπούρη-Βαμβούκου, Μ. (2004). Η Εθνική Τράπεζα Φλώρινας, δείγμα νεοβυζαντινού στυλ στην κοσμική αρχιτεκτονική του Μεσοπολέμου. Στο Α. Ανδρέου (επιμ.), *Πρακτικά Συνεδρίου «Φλώρινα 1912 – 2002» Ιστορία & Πολιτισμός*. Φλώρινα: Παιδαγωγική Σχολή Φλώρινας και Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών (Α.Π.Θ.), 739 – 771.

⁹ Κορρέ-Ζωγράφου, Κ. (2000). Ο Μηνάς Αβραμίδης της Συλλογής Τάσου Μεγαλόπουλου. *Αρχαιολογία & Τέχνες*, 74, 73 – 78.

¹⁰ Μελίδου-Κεφαλά, Ν. (επιμ.). (1990). *Ο θαυμαστός κόσμος του Μηνά Αβραμίδα: κατάλογος έκθεσης*. Θεσσαλονίκη: Λαογραφικό και Εθνολογικό Μουσείο Μακεδονίας.

¹¹ Καμπούρη-Βαμβούκου, Μ. (2004). *ό.π.*

Κορρέ-Ζωγράφου, Κ. (2000). Ο Μηνάς Αβραμίδης της Συλλογής Τάσου Μεγαλόπουλου. *Αρχαιολογία & Τέχνες*, 74, 73 – 78.

Μελίδου-Κεφαλά, Ν. (επιμ.). (1990). *Ο θαυμαστός κόσμος του Μηνά Αβραμίδη: κατάλογος έκθεσης*. Θεσσαλονίκη: Λαογραφικό και Εθνολογικό Μουσείο Μακεδονίας.

Νικόλαος Ζουμπουλίδης. Διαθέσιμο στο:

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9D%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CE%B%CE%B1%CE%BF%CF%82_%CE%96%CE%BF%CF%85%CE%BC%CF%80%CE%BF%CF%85%CE%BB%CE%AF%CE%B4%CE%B7%CF%82

(ημερομηνία πρόσβασης: 9/12/2016).

Φωτοθήκη Λέσχης Πολιτισμού Φλώρινας.